

עונג שבת (20)

שעבר על רצון המלך, הרי פגם בנשמת עצמו, ופגם גם בכל העולמות העליונים. חסד ה' הוא שאינו מעניש את האדם לפי כל התוצאות שנגרמו בעטיו של החטא, אלא רק כפי הבנתו של החוטא את משמעות החטא, מבלי להתייחס לכל הפגמים וההשלכות שהחטא יצר. על זה בה הפיטן ומלמדנו, שלגבי מצוות אינו כן, בנוגע לקיום מצוות אדם מקבל שכר גם על כל העונג והשמחה שהמצוה גורמת בעולמות העליונים, ועל כל ההשפעות שהיא משפיעה. זה שאומרים: "הרבה מאוד", כי באמת שכרו רב מאוד.

ומתוך האור "שבת קודש" חלק א'

קדושת השבת נוצרת על יד הקב"ה

ישנו הבדל מהותי בין השבת לשאר ימים טובים. כל קדושה שיש בתורה, נוצרת ע"י אדם. קדושת ארץ ישראל ע"י יהושע בן נון ועזרא הסופר, קדושה ראשונה קידשה לשעתה, וקידשה לעתיד לבוא, קדושת בית המקדש נוצרה ע"י שמאול הנביא ושלמה המלך, קדושת המועדים נוצרת ע"י ישראל שמקדשים את החודש. בנוגע לזה ישנה שיטה מחודשת של הריטב"א (חולין קא:), על האמור שם בגמרא: אמר רבא שמדא הוה, פירש הריטב"א, שפעם גזרו הגויים גזירה שיהודים לא יצומו ביום כיפור. מה עשו חכמי ישראל שנה זו? בראש חודש לא קידשו את החודש, וכיון שלא יצרו את קדושת ר"ח, באותה שנה לא היה יום כיפור, וגם לא ר"ה וסוכות כלומר, קדושת ראש השנה, יום כיפור וסוכות זוהי קדושה שנוצרת ע"י עם ישראל, ע"י אדם. כל קדושה שמוצאים בתורה, אנחנו צריכים להשתתף בה, ליצור אותה. ישנה קדושה אחת שהקב"ה בעצמו יוצר אותה, ואין לנו שום שותפות בה, שבת קודש, שבת נבראה ע"י הקב"ה בתחילת הבריאה, זכר למעשה בראשית. כשאנחנו מצדנו צריכים לקבל קדושה (יום טוב), עלינו לייצר משהו כדי לקבל את הקדושה. כשה' נותן לנו את הקדושה (שבת), איננו נזקקים לשום הכנה מצדנו.

בגמרא (סנהדרין סה:): מסופר, שטורנוסרופוס הרשע שאל את רבי עיקבא: כיצד אתה יודע שהיום שבת? ענה לו ר"ע: נהר סמבטיון יוכיח. כל השבוע היה זורק אבנים ובשבת נח. ותשובה נוספת ענה לו: קברו של אביו יוכיח, היא היה מנהיג רומאי, ומאז שמת, עלה עשן מקברו, אבל בשבת העשן הפסיק. השאלה היא: וכי נהר הסמבטיון מקפיד גם על קיומן של שאר המצוות? האם הוא אוכל מצה בפסח, נוטל לולב בסוכות, או מניח תפילין? מדוע דוקא שבת? אבל התשובה: כל מצוה בתורה באה מצידנו, אנחנו מניחים תפילין, אנחנו

וכל אדם לא יהיה באהל מועד

בליל שבת, כשמגיעים הביתה, פותחים ואומרים: שלום עליכם מלאכי השרת מלאכי עליון וכו', בואכם לשלום... ברכוני לשלום... ומסיימים: צאתכם לשלום וכו'. והפלא הוא מדוע אומרים למלאכים לעזוב? מדוע שלא ישארו, האם הם מפריעים לנו? שאלה זו נשאל מרן החפץ חיים, והוא ענה שאומרים: שלום עליכם למלאכים של שבת, וצאתכם לשלום למלאכים של ימות החול. כעין מה שהיה בסולם של יעקב אבינו, שהמלאכים של חוץ לארץ עזבו והמלאכים של ארץ ישראל באו. ולי יש אופן אחר ליישב את הקושיא. בבית המקדש, כאשר הכהן עובד במזבח החיצון, לא נאסר על אנשים אחרים להימצא שם באותה עת. אך כאשר הוא נכנס לעבוד עבודת בפנים, בתוך הבית, מצוה התורה: וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקדש עד צאתו. וחז"ל במדרש (ויקרא רבה, פכ"א, יב) הוסיפו: אפילו שכתוב "ופניהם פני אדם", כלומר אפילו למלאכים אסור היה להיות שם בעת עבודת הכהן. מדוע? משום שזהו רגע של ייחוד בין הקב"ה לישראל עם קרובו, רגע של קשר שנדרשת בו פרטיות מושלמת. לכן אפילו המלאכים, עם כל הכבוד לגדולתם ולקדושתם צריכים לעזוב את המקום!

בצאתו מבית הכנסת בליל שבת מלווים אותנו המלאכים לבתינו, שם אנו מוצאים שולחן שבת ערוך ומוכן. אנו עומדים ואומרים למלאכים: שלום עליכם מלאכי השרת מלאכי עליון.... בואכם לשלום וגם ברכוני לשלום. ואז כביכול אומרים להם: רבותי המלאכים אנו עומדים כעת לקדש על היין ולגשת לסעודת השבת שהיא "סעודתא דעתיקא קדישא". בסעודה הזו: "וכל אדם לא יהיה באהל מועד", לכן צאתכם לשלום מלאכי השלום, עליכם לעזוב כעת, כי זהו רגע של ייחוד בין השי"ת לעמו ישראל, ובקדושה זו אפילו מלאכים אינם יכולים להיות שותפים.

נפש שמשון "שבת קודש" מאת הרב פינקוס זצ"ל

שבת שכרו מאוד, גם על התוצאות שכרו הרבה מאוד על פי פעלו

האדמו"ר רבי ישראל מרז'ין, דיקדק מהו הלשון "שכרו הרבה מאוד על פי פעלו"? לכאורה היה לו לומר: "שכרו על פי פעלו"! הוא באר, שלגבי עבירה אמרינן (תהלים סב, יג) "וְלֹא־יִשְׁלַם לְאִישׁ כְּמַעֲשָׂהוּ". לכאורה קשה, מה חסד יש בזה שה' משלם לאיש כמעשהו? אלא, באמת כל אדם שחטא, מלבד מה

תוקעים בשופר אנחנו אוכלים מצה. אנחנו יוצרים את קדושת יום טוב, כפי שאומרים: מקדש ישראל והזמנים. את השבת, השי"ת נותן לנו. ממילא מי מרגיש את השבת? נהר סמבטיון מרגיש את השבת, הצפורים מרגישות את השבת, כי שבת באה מאת ה'.
נפש שמשון "שבת קודש" מאת הרב פינקוס זצ"ל

השכר הרב על פעולות הנעשות בשבת שכרו הרבה מאוד על פי פעלו

יש להקשות: הרי בשבת העיקר הוא השביתה מעשיית מלאכה, ו"מעשה" בשבת הוא רק הקידוש, מהו, אפוא, הפירוש "**על פי פעלו**"? אפשר לתרץ בשני אופנים:
(א) הנה חז"ל (חולין פט.) אמרו: מה אומנותו של אדם בעולם הזה, ישים עצמו כאילם. הרי ששתיקה נחשבת ל"אומנות". ולפי זה יש לומר שהשכר הוא על אומנות זו שאינו מדבר דיבורים שאסור לדברם בשבת.
(ב) ידוע ששכר המצוות שעושים בשבת גדול יותר, וב"בן איש חי" (שבת ב' פרשת שמות), הביא בשם המקובלים, שגדול הפועל הנעשה מעסק התורה ביום השבת, אלף פעמים יותר מן הנעשה מעסק התורה של ימות החול. וזהו "**שכרו הרבה מאד על פי פעלו**"
"ימלא פי תהילתך" מאת הגרא"ל שטיינמן זצ"ל

שכרו של המענג את השבת רמוז כאן
שכרו הרבה מאוד על פי פעלו, איש על מחנהו ואיש על דיגלו

לכאורה מה הקשר בין הענין ששומר השבת "**שכרו הרבה מאוד על פי פעלו**", ל"**איש על מחנהו ואיש על דיגלו**"? מה בא משפט זה להוסיף כאן? יש לבאר זה על פי המובא בגמרא (שבת קיח.): אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי, כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים, ובהמשך שם מובא: רב נחמן בר יצחק אמר, ניצול משיעבוד גליות. נראה שלכך התכוון הפיטן בזמר "**כל מקדש**", לרמוז על כך שאלו ואלו, שני המאמרים של האמוראים, דברי אלוקים חיים הם, קודם כל אמר כי שכרו של השומר שבת הוא "**הרבה מאוד על פי פעלו**", כדברי רבי יוחנן משמו של רבי יוסי, שאמר כי המענג את השבת מקבל נחלה בלי מצרים, ואחר כך אמר שהשומר שבת זוכה לשבת בשלוה "**איש על מחנהו ואיש על דיגלו**", היינו, כדעת רב נחמן בר יצחק, שאמר, כל המענג את השבת שינצל משיעבוד גליות.

ומתוך האור "שבת קודש" חלק א'

הלכה: גילה שטליתו פסולה.

כתב המ"ב (סימן ח סק"ל): אם לבש טלית בלא בדיקה ומצא אותו פסול, או שנפסלו ציציותיו אחר כך, ולובש טלית אחר צריך לברך פעם אחרת, אם לא שהיה דעתו

בפרוש בשעת הברכה על מה שילבש אחר כך. ובפסקי **תשובת** (אות כד) כתב: וכן הדין אם פושט הטלית ומחליף או מתקן את הציציות הפסולים או מתקן הטלית הקרוע וכדומה שצריך לברך שוב, ואף שלא היה פסול מעיקרה בשעת ברכה אלא נפסל אח"כ. ואם מיד בגמר הברכה לפני העטיפה שם לב שהטלית הוא פסול, אזי אם לוקח טלית אחר, שמסתמא לא היה דעתו עליו בשעת הברכה, צריך לברך שוב, אבל אם לקח מיד חוטי ציצית אחרים וחיש מהר מחליף הציציות הפסולים בכשרים בלא להפסיק בדיבור, אינו צריך לברך שנית, כיון שלא החליף טליתו רק הציציות שבו, ועדיין לא קיים המצוה, לא הסיח דעתו מהברכה שתחול על הבגד עם ציציות כשרים.

פסקי תשובות חלק א'

פתגם: יש המנצלים הזדמנות, ויש היוצרים אותה
ספר "שמחלה"

חקירה: חצי שיעור לדעת שאסור מן התורה

אכילה היא בכזית, וגזירת הכתוב שגם חצי שיעור נאסר, או שאכילה היא בכל שהוא, והלכה למשה מסיני שנוענש רק על הכזית (דרכי משה דרך הקודש ד-א)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: קדשי קדשים

עשיר קמצן, שנתבקש על ידי רבי מאיר שפירא לתרום לטובת ישיבת חכמי לובלין, נענה ראשו בשלילה ופסק: אין לי. כך? זקף רבי מאיר גבות עיניו בפתיעה, לא ידעתי כלל ועיקר, שאתה הנך "**קדשי קדשים**". נשא הלה עינים תמהות ונבוכות. מיד הסביר לו רבי מאיר ואמר: מצינו במסכת חולין: ישראל קדושים הם, יש שרוצה ליתן ואין לו, ויש שיש לו ואינו רוצה. ואם אלה קדושים הם, הרי אתה, שאינך רוצה וגם אין לך, הנך קדשי קדשים.

ספר "חד וחלק" חלק א'

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, ג'ילברט יפה בת מרים. לעילוי נשמת של ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, לעילוי נשמת שלמה בן מחה, דניאל בן רחל, עמנואל בן ארנסט אברהם, רפאל שלמה בן אסתר.

